

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Wodór – infrastruktura, potrzeby rozwojowe, finansowanie, zastosowanie i ograniczenia

(opinia z inicjatywy własnej)

(C/2024/6863)

Sprawozdawca: **Thomas KATTNIG**

Doradczynie i doradcy	Joel TÖLGYES (z ramienia sprawozdawcy z Grupy II)
Decyzja Zgromadzenia Planarnego	18.1.2024
Podstawa prawna	Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego
Data przyjęcia przez sekcję	18.7.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	18.9.2024
Sesja plenarna nr	590
Wynik głosowania (za/przeciw/ wstrzymało się)	171/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES dostrzega, że szybkie wprowadzenie odnawialnego i niskoemisyjnego wodoru ma duże znaczenie dla przyszłego systemu energetycznego, a także dla dobrobytu gospodarczego UE, w tym jej konkurencyjności w stosunku do innych regionów gospodarczych. Ponieważ z tworzeniem podaży, popytu i infrastruktury wiązą się istotne wyzwania, wykorzystanie wodoru musi w pierwszej kolejności być ukierunkowane na sektory, które trudno jest zelektryfikować, oraz na magazynowanie energii.

1.2. W kontekście celów klimatycznych UE i zgodnie z kryteriami finansowania Europejskiego Banku Wodoru przede wszystkim wodór odnawialny, według definicji z rozporządzenia delegowanego Komisji 2023/1184⁽¹⁾, powinien kwalifikować się do finansowania publicznego. EKES przyznaje jednak, że zwłaszcza na etapie przejściowym konieczne będzie wykorzystywanie innych form odnawialnego i niskoemisyjnego wodoru oraz odnawialnych i niskoemisyjnych gazów – wskazanych w pakiecie dotyczącym rynków wodoru i gazu zdekarbonizowanego.

1.3. Systemy certyfikacji muszą zapewniać spełnienie nie tylko kryteriów ekologicznych, ale także standardów społecznych. Musi to obejmować sprawiedliwe i bezpieczne warunki pracy oraz przestrzeganie praw pracowniczych, socjalnych i związkowych. Systemy certyfikacji i weryfikacji muszą być wdrażane przez centralny organ UE i udział przedsiębiorstw w dobrowolnych systemach certyfikacji nie może tego zastąpić.

1.4. EKES dostrzega znaczenie infrastruktury gazociągowej dla szybkiego rozwoju wykorzystywania wodoru odnawialnego i niskoemisyjnego. Podkreśla też znaczenie efektywnej alokacji zasobów, ponieważ budowa infrastruktury transportowej pociągnie za sobą znaczne koszty. Będzie to wymagało inteligentnego i zintegrowanego planowania, w tym transgranicznego, oraz systemu regulacyjnego umożliwiającego niezbędne inwestycje w infrastrukturę, a jednocześnie sprzyjającego zrównoważeniu środowiskowemu całego systemu energetycznego i ochronie użytkowników sieci przed nadmiernymi opłatami sieciowymi.

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/1184 z dnia 10 lutego 2023 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 przez ustanowienie unijnej metodyki określającej szczegółowe zasady produkcji odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego (Dz.U. L 157 z 20.6.2023, s. 11).

1.5. EKES przyznaje, że umożliwienie operatorom sieci gazowych obsługi sieci wodorowych mogłoby zapewnić synergię pod względem wiedzy fachowej i wykwalifikowanej siły roboczej. Oznacza to jednak, że obecni pracownicy będą musieli przejść odpowiednie szkolenia i trzeba będzie zadbać o zatrzymanie pracowników poprzez zapewnienie dobrych warunków pracy. Na przykład operatorzy sieci muszą podlegać zwyczajowym układom zbiorowym i należy poprawić warunki pracy, aby przyciągnąć wykwalifikowanych pracowników. EKES apeluje o skuteczny i owocny dialog społeczny w sektorze gazu zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym.

1.6. W świetle wzrostu taryf za korzystanie z sieci gazowych, związanego z dekarbonizacją systemu energetycznego i wynikającego z tego zmniejszenia wykorzystania sieci gazowych, należy z pewnością unikać dodatkowych obciążeń w postaci skrośnego subsydiowania sieci wodorowych przez użytkowników sieci gazowych. Jest to tym ważniejsze, że przyszli użytkownicy infrastruktury sieci wodorowej (tj. określone sektory przemysłu) znacznie różnią się od obecnych użytkowników sieci gazowych (przemysł, MŚP i gospodarstwa domowe). Ważne jest zatem, aby w miarę możliwości stosować zasadę „użytkownik płaci”, a tym samym zadbać o to, by infrastruktura wodorowa była finansowana przede wszystkim przez użytkowników tej infrastruktury, w tym przez użytkowników dostarczających do tej sieci wodór odnawialny i niskoemisyjny.

1.7. W szczególności na wczesnych etapach rozwoju infrastruktury wodorowej finansowanie rządowe mogłoby uzupełniać finansowanie za pomocą taryf sieciowych oparte na zasadzie „użytkownik płaci”. Konkretniej, finansowanie rządowe mogłoby pomóc w rozłożeniu kosztów sieci w czasie. Ważne jest jednak, aby takie finansowanie było na odpowiednim poziomie, opierało się na analizie kosztów i korzyści oraz aby zasada „użytkownik płaci” została w dużym stopniu zachowana. Późniejsi użytkownicy sieci muszą ponosić odpowiednią część kosztów rozwoju infrastruktury. Należy unikać instrumentów finansowych, które powodują, że sektor publiczny ponosi nadmierne ryzyko, podczas gdy zyski z korzystania z infrastruktury sieci gazowych trafiają do rąk prywatnych. Ponadto rurociągi stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania powinny być finansowane, przynajmniej częściowo, ze wspólnych środków finansowych. Należy zatem rozszerzyć wsparcie, takie jak obecnie udzielane za pośrednictwem wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. W każdym razie publiczne wsparcie finansowe musi być uzależnione od uwarunkowań społeczno-ekologicznych.

2. Kontekst

2.1. W pewnym stopniu wodór odnawialny i niskoemisyjny, zdefiniowany w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2023/1184 oraz pakiecie dotyczącym rynków wodoru i gazu zdekarbonizowanego, będzie musiał być wykorzystywany równolegle z elektryfikacją. Dotyczy to na przykład trudnych do elektryfikacji procesów produkcyjnych – w których wodór odnawialny i niskoemisyjny potrzebny jest jako czynnik produkcji, np. w przemyśle stalowym, chemicznym i cementowym – oraz zrównoważonych paliw dla lotnictwa, transportu ciężkiego i gospodarki morskiej. W obecnej sytuacji przestawienie sektora energii elektrycznej na produkcję energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych również będzie wymagało wykorzystywania wodoru odnawialnego. Ponieważ produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych jest niestabilna, wodór odnawialny może odgrywać rolę w sezonowym magazynowaniu energii.

2.2. Bezpieczeństwo dostaw energii w systemie energetycznym, decyzje dotyczące produkcji i lokalizacji, a tym samym także miejsca pracy, są uzależnione od tego, czy uda się zwiększyć produkcję i dystrybucję w Europie. W tym kontekście EKES odsyła również do swojej opinii pt. „Europejski Bank Wodoru”.

2.3. Wzrost wykorzystania wodoru wiąże się z wieloma elementami niepewności po stronie zarówno podaży, jak i popytu. Te elementy są współzależne i istnieją nie tylko w UE, ale na całym świecie. Do 2050 r. światowa zainstalowana moc elektrolizy będzie musiała wzrosnąć do poziomu 6 000–8 000 razy wyższego niż obecna moc zainstalowana, a jednocześnie moce wytwórcze energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych będą musiały wzrosnąć dziesięciokrotnie.

2.4. Przywóz wodoru budzi również wątpliwości dotyczące możliwości uniknięcia zależności od poszczególnych państw trzecich, a także dotyczące warunków pracy i produkcji oraz wpływu na bezpieczeństwo energetyczne w tych krajach.

2.5. Regiony o największym potencjale produkcji wodoru nie są regionami o największym zapotrzebowaniu na wodór. Zarówno podaż (w tym przywóz) wodoru, jak i popyt na wodór są zatem w dużym stopniu uzależnione od przyszłej infrastruktury wodorowej. W UE przeważa transport za pośrednictwem sieci wodorowych, co może wiązać się z koniecznością przekształcenia istniejących gazociągów, by dostosować je do przesyłu wodoru, lub budowy nowych gazociągów. EKES zwrócił uwagę na znaczenie transgranicznej infrastruktury energetycznej w opinii TEN/823. Ponadto podaż i popyt mogą również różnić się pod względem momentu produkcji i momentu zużycia. W związku z tym budowa infrastruktury wodorowej powinna obejmować także tworzenie instalacji magazynowych.

2.6. Infrastruktura energetyczna jest obecnie często finansowana z opłat za korzystanie z infrastruktury. Zgodnie z porozumieniem trójstronnym w sprawie pakietu dotyczącego wewnętrznego rynku gazu^(?) będzie tak również w przypadku przyszłych sieci wodorowych: koszty inwestycji, eksploatacji i utrzymania będą pokrywane przez użytkowników sieci. Zaletą tej formy finansowania jest to, że odzwierciedla ona rzeczywiste wykorzystanie, jeśli jest właściwie zaprojektowana.

2.7. Istnieją jednak problemy z rozłożeniem kosztów finansowania sieci wodorowych w czasie. Na początku mała liczba użytkowników ponosi wysokie koszty, co nie zapewnia warunków sprzyjających rozwojowi produkcji i wykorzystania wodoru.

2.8. Poza tym aktualnie nie ma sprzyjających warunków do inwestowania w zieloną transformację, np. w infrastrukturę energetyczną lub elektrolizery. Koszty inwestycji rosną, ponieważ banki centralne podwyższyły stopy procentowe w reakcji na wzrost inflacji.

2.9. W swoim najnowszym sprawozdaniu Europejski Trybunał Obrachunkowy^(?) wskazuje, że cele Komisji Europejskiej w zakresie produkcji i wykorzystania wodoru odnawialnego do 2030 r. są zbyt ambitne. Audytorzy wzywają Komisję do aktualizacji strategii w zakresie wodoru, w szczególności do podjęcia strategicznych decyzji dotyczących dalszych działań po weryfikacji w praktyce, bez tworzenia nowych strategicznych zależności, do określenia unijnego planu działania i monitorowania postępów, do uzyskania wiarygodnych danych na temat finansowania krajowego i odpowiedniej oceny adekwatności unijnych systemów finansowania, do monitorowania procedur zatwierdzania w państwach członkowskich oraz do podjęcia jasnej decyzji w sprawie środków wsparcia i koordynacji z przemysłem wodorowym i na jego rzecz. EKES z zadowoleniem przyjmuje to sprawozdanie i postrzega je jako potwierdzenie swoich przemyśleń na temat tworzenia rynku wodoru. Należy wzmocnić cały łańcuch wartości i zabezpieczyć niezbędne inwestycje. Ponadto wódór musi być traktowany priorytetowo w tych sektorach, w których jest on pilnie potrzebny, ponieważ nie będzie dostępny w takich ilościach, jak pierwotnie oczekiwała Komisja.

3. Uwagi ogólne

3.1. Zdaniem EKES-u szybkie wprowadzenie wykorzystywania wodoru jest niezwykle ważne. Aby było możliwe, trzeba zwiększyć produkcję elektrolizerów, wdrożyć niezbędną produkcję czystej energii elektrycznej oraz zapewnić odpowiednią infrastrukturę, sprawiedliwy podział powiązanych kosztów i wydajne wykorzystanie zasobów finansowych, a także samego wodoru.

3.2. Ograniczona dostępność oraz już i tak istotne wyzwania związane z tworzeniem podaży, popytu i infrastruktury oznaczają, że konieczne będzie przyjęcie podejścia racjonalnego pod względem kosztów i zasobooszczędnego. To sprawia, że wykorzystywanie wodoru musi być w pierwszej kolejności ukierunkowane na dziedziny, które trudno zelektryfikować.

3.3. EKES uważa, że aby można było osiągnąć cele klimatyczne, wykorzystywany wódór powinien być przede wszystkim odnawialny, zgodnie z definicjami z rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2023/1184 oraz pakietu dotyczącego rynków wodoru i gazu zdekarbonizowanego. Jednocześnie EKES przyznaje, że istnieją inne formy niskoemisyjnych procesów produkcji wodoru, które trzeba będzie stosować na etapie przejściowym, ponieważ w tym okresie popyt na wódór najprawdopodobniej przekroczy podaż. Dlatego EKES zachęca, by wtedy rozważyć finansowanie innych niskoemisyjnych procesów produkcyjnych ze środków publicznych. Finansowanie publiczne powinno w każdym przypadku być przyznawane wyłącznie na procesy produkcji o ogólnej intensywności emisji (w tym emisji pośrednich) porównywalnej z produkcją wodoru odnawialnego. Ponieważ przyszły popyt na wódór zostanie częściowo zaspokojony przez przywóz, priorytetowe traktowanie wodoru odnawialnego musi odnosić się również do wodoru importowanego.

3.4. EKES uważa, że przy przywozie wodoru i przy zawieraniu niezbędnych w tym celu umów z państwami trzecimi należy przestrzegać wartości europejskich. Trzeba zagwarantować sprawiedliwe i bezpieczne warunki pracy na miejscu oraz przestrzeganie praw pracowniczych, socjalnych i związkowych. Należy też wziąć pod uwagę realia geograficzne (np. możliwości i zdolności produkcyjne i eksportowe danego kraju) oraz cele UE w zakresie autonomii strategicznej.

^(?) Zob. wstępne porozumienie w sprawie rozporządzenia w sprawie wewnętrznego rynku gazu oraz wstępne porozumienie w sprawie dyrektywy w sprawie wewnętrznego rynku gazu.

^(?) Unijna polityka przemysłowa w dziedzinie wodoru odnawialnego: Ramy prawne zostały w większości przyjęte – czas zweryfikować sytuację w praktyce, sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, 11/2024.

3.5. Jednym ze sposobów egzekwowania standardów ochrony klimatu, środowiska i pracowników w odniesieniu do wodoru mogłyby być specjalne społeczno-ekologiczne gwarancje pochodzenia wodoru. Ważne jest, aby takie gwarancje uwzględniały obowiązkowe wymogi w celu uniknięcia nadużyć i zapewnienia, aby wodór certyfikowany jako „odnawialny” faktycznie spełniał kryteria społeczne i ekologiczne, które zostaną określone. Chociaż dyrektywa RED III zawiera teraz jasne zasady klasyfikacji wodoru jako odnawialnego, procedura dotycząca przywozu jest nadal niejasna. Zdaniem EKES-u ważne jest, aby gwarancje pochodzenia odzwierciedlały rzeczywiste wykorzystanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do produkcji wodoru, by istniała fizyczna i czasowa bliskość między produkcją energii elektrycznej a produkcją wodoru oraz by produkcja wodoru nie wypierała innych zastosowań odnawialnej energii elektrycznej. EKES uważa, że UE powinna w miarę możliwości dawać przykład poprzez stosowanie jasnych, jednolitych zasad, aby dzięki temu stać się światowym liderem. Systemy certyfikacji i weryfikacji muszą być stosowane w odniesieniu do przywozu przez centralny organ UE i udział przedsiębiorstw w dobrowolnych systemach certyfikacji nie może ich zastąpić.

3.6. Wodór odegra również ważną rolę w stabilizacji przyszłego systemu elektroenergetycznego. Produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych często – w zależności od pogody i sezonu – prowadzi do nadwyżki energii elektrycznej, jednak w takich przypadkach wodór może posłużyć do jej magazynowania. Ponadto, jak wskazano w opinii TEN/827, produkcja wodoru może być również wykorzystywana do stabilizacji sieci elektroenergetycznej. Może to zmniejszyć potrzebę rozbudowy sieci elektroenergetycznej i obniżyć koszty rozbudowy.

3.7. Przekształcenie istniejącej infrastruktury sieci gazowej i rozbudowa infrastruktury wodorowej pociągają za sobą znaczne koszty inwestycyjne. Aby zminimalizować koszty gospodarcze, należy przyjąć podejście racjonalne pod względem kosztów i zasobooszczędne. Będzie to wymagało inteligentnego i zintegrowanego planowania, w tym transgranicznego (zob. opinia TEN/823). To planowanie powinno być skoordynowane z innymi odpowiednimi planami strategicznymi, takimi jak strategie dekarbonizacji przemysłu i miejskie planowanie przestrzenne ukierunkowane na energię, a także powinno zawsze podlegać ocenie kosztów i korzyści.

3.8. EKES zauważył już w opinii TEN/827 i tu ponownie podkreśla, że skuteczne uczestnictwo obywatelskie jest niezbędne, aby zwiększyć akceptację dla rozbudowy infrastruktury wodorowej, w tym dla elektrolizerów i zwiększenia zdolności wytwarzania energii elektrycznej.

3.9. Sieci wodorowe, podobnie jak sieci elektroenergetyczne i gazowe, tworzą naturalny monopol, gdyż dają operatorom sieci monopolistyczną pozycję umożliwiającą im nakładanie nadmiernych opłat za korzystanie z infrastruktury. Potrzebne są zatem odpowiednie uregulowania, aby zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa dostaw energii i odpowiednie wynagrodzenie dla operatorów sieci, umożliwiające niezbędne inwestycje w infrastrukturę, a przy tym promować zrównoważenie środowiskowe całego systemu energetycznego. Ponadto regulacje muszą chronić użytkowników sieci przed nadmiernymi opłatami i gwarantować opłacalność działalności operatorów sieci, aby w ten sposób zapewniać przystępność cenową, na co niedawno zwrócił uwagę Europejski Trybunał Obrachunkowy (*).

3.10. Jeżeli sieci wodorowe będą w przyszłości obsługiwane przez przedsiębiorstwa, które teraz obsługują sieci gazowe, mogłyby to zapewnić synergię przynoszącą korzyści, pod warunkiem dostępności know-how i odpowiednio wykwalifikowanych pracowników. Oznacza to jednak, że obecni pracownicy będą musieli przejść odpowiednie szkolenia i trzeba będzie zadbać o zatrzymanie pracowników poprzez zapewnienie dobrych warunków pracy. Na przykład operatorów sieci muszą obowiązywać zwyczajowe układy zbiorowe (zob. opinia TEN/827). Ponadto, aby przyciągnąć wykwalifikowanych pracowników, potrzebne są atrakcyjne i wysokiej jakości warunki pracy. Można to osiągnąć poprzez wprowadzenie środków mających na celu poprawę równości płci oraz środków zapewniania jakości w odniesieniu do bezpieczeństwa i zdrowia, poprzez egzekwowanie przepisów prawa pracy, a także poprzez ustanowienie rad pracowniczych. Europejski dialog społeczny jest ważnym motorem tych działań, a deklaracja z Val Duchesse stawia za cel jego intensyfikację. Działania w ramach partnerstwa społecznego wzmacniają gospodarkę i spójność społeczną. EKES apeluje zatem o skuteczny i konstruktywny dialog społeczny w sektorze gazu zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym.

(*) System dostaw gazu do UE wciąż nie jest całkowicie szczelny, aktualności Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, 24 czerwca 2024 r.

3.11. Oprócz korzyści płynących z synergii taka podwójna działalność może jednak prowadzić do subsydiowania skrośnego, gdzie koszty eksploatacji i utrzymania będą pokrywane z finansowania sieci gazowych. Wypracowany w ramach rozmów trójstronnych projekt rozporządzenia w sprawie wewnętrznego rynku gazu pozwalałby w pewnych okolicznościach na takie subsydiowanie skrośne. Jest to problematyczne, ponieważ grupy użytkowników infrastruktury wodorowej nie pokrywają się z grupami użytkowników infrastruktury gazowej: mniejsze przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe nie będą w przyszłości wykorzystywać wodoru, ale – jeśli dojdzie do subsydiowania skrośnego – będą ponosić część kosztów infrastruktury wodorowej. W nadchodzących latach użytkownicy sieci gazowych doświadczą tak czy owak rosnących opłat za użytkowanie sieci, ponieważ ograniczanie sieci gazowych i stopniowe wycofywanie gazu sprawią, że koszty infrastruktury sieci gazowej będą musiały być ponoszone przez coraz mniejszą liczbę użytkowników. Ta tendencja, która jest również niepokojąca z punktu widzenia ochrony konsumentów, stwarza szczególne problemy dla użytkowników borykających się z barierami utrudniającymi rezygnację z gazu (np. najemców lub gospodarstw domowych o niskich dochodach, które nie mają środków na wymianę systemu ogrzewania). Ważne jest zatem, aby w miarę możliwości stosować zasadę „użytkownik płaci”, a tym samym zadbać o to, by infrastruktura wodorowa była finansowana przede wszystkim przez użytkowników tej infrastruktury. Będzie to wymagało ścisłego rozdziału regulacyjnego aktywów trwałych.

3.12. Zasada „użytkownik płaci” oznacza również, że infrastruktura powinna być finansowana nie tylko przez odbiorców, ale również przez podmioty zasilające sieć, ponieważ na obecnym etapie wprowadzania wodoru jest jasne, że zarówno dostawcy, jak i odbiorcy wodoru są uzależnieni od infrastruktury. EKES-u uważa, jak wskazał już w opinii TEN/823 i opinii TEN/827, że bardzo nierówny podział kosztów sieci elektroenergetycznych między dostawców i odbiorców w całej UE należy uznać za przykład negatywny. Opłaty za korzystanie z sieci muszą być stosowane nie tylko do poboru z sieci, ale również do wprowadzania do sieci, z uwzględnieniem równowagi zgodnej z zasadą „użytkownik płaci”.

3.13. (Częściowe) finansowanie na rozpoczęcie działalności – zwłaszcza na wczesnych etapach rozwoju infrastruktury wodorowej – pochodzące z dochodów podatkowych może również stanowić część całościowego rozwiązania i pomóc w rozłożeniu kosztów sieci w czasie. Takie wsparcie mogłoby odzwierciedlać ogólny interes gospodarczy związany z rozbudową infrastruktury wodorowej. Ważne jest jednak, aby poziom takiego finansowania był odpowiedni, by opierało się ono na analizie kosztów i korzyści oraz aby zasada „użytkownik płaci” została w dużym stopniu zachowana. Należy unikać instrumentów finansowych, które powodują, że sektor publiczny ponosi nadmierne ryzyko, podczas gdy zyski z korzystania z infrastruktury sieci gazowych trafiają do rąk prywatnych. Finansowaniu publicznemu musi towarzyszyć odpowiedni zwrot z inwestycji dla władz publicznych.

3.14. Transformacja energetyczna, w tym niezbędne inwestycje w sektorze wodoru, została spowolniona z powodu gwałtownego wzrostu kosztów kapitału wynikającego z wyższych stóp procentowych. Wspieranie transformacji energetycznej w strefie euro i w całej UE leży w kompetencjach Europejskiego Banku Centralnego (EBC), co umożliwia mu interweniowanie w tym zakresie. Dzięki programowi zielonych zróżnicowanych pożyczek EBC dysponuje potencjalnie skutecznym instrumentem zarówno w odniesieniu do promowania transformacji energetycznej, jak i osiągnięcia podstawowego celu, jakim jest stabilność cen. Instrument ten można przyjąć w bardziej ekologicznej wersji wcześniejszego, zakończonego powodzeniem instrumentu warunkowej długoterminowej operacji refinansującej (TLTRO) ^(f), zgodnie z sugestią sieci banów centralnych na rzecz ekologizacji systemu finansowego NGFS, rozważaną w przeglądzie strategii EBC. Instrument ten umożliwi EBC oferowanie bankom, jako głównemu kanałowi kredytowania w Europie, długoterminowego finansowania na atrakcyjnych warunkach, a tym samym pobudzenie kredytowania gospodarki realnej przez banki. Komitet zachęca zatem EBC do podejmowania wysiłków na rzecz opracowania zielonego instrumentu TLTRO z myślą o wsparciu transformacji energetycznej, bez uszczerbku dla podstawowego celu, jakim jest stabilność cen.

3.15. Regulacja i finansowanie sieci wodorowych mają istotne skutki redystrybucyjne i makroekonomiczne, a zatem odpowiednie zainteresowane strony muszą być zaangażowane w demokratyczny proces określania regulacji i finansowania. Ponieważ sieci gazowe będą często przekształcane w sieci wodorowe, należy zapewnić zaangażowanie przedstawicieli użytkowników sieci gazowych, takich jak partnerzy społeczni. Należy krytycznie podejść do większego nacisku na kodeksy sieci, omawiane w kontekście pakietu dotyczącego wewnętrznego rynku gazu, ponieważ w ramach kodeksów nie angażuje się w wystarczającym stopniu zainteresowanych stron i przyznaje operatorom sieci i Komisji nadmierne uprawnienia decyzyjne. Proces stosowany obecnie w sektorze gazu ziemnego powinien być również przewidziany w sektorze wodoru. Można to osiągnąć poprzez wzmocnienie pozycji krajowych organów regulacyjnych sektora energetycznego, tak aby nadzorowały powstający rynek wodoru i dokonywały przeglądu taryf za wodór z punktu widzenia interesów odbiorców końcowych.

^(f) *Targeting a sustainable recovery with Green TLTROs: Green, Targeted and Long-Term Refinancing Operations*, Jens van 't Klooster i Rens van Tilburg, *Positive Money Europe & Sustainable Finance Lab*, wrzesień 2020.

3.16. EKES uważa, że ważne jest, by obciążenia finansowe związane z rozwojem infrastruktury wodorowej były odpowiednio wyważone na szczeblu regionalnym. Dlatego istotne jest po pierwsze, aby podmioty zajmujące się tranzytem ponosiły odpowiednią część kosztów infrastruktury rurociągów. Po drugie rurociągi stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania powinny być finansowane, przynajmniej częściowo, ze wspólnych środków finansowych. Należy zatem rozszerzyć wsparcie, takie jak obecnie udzielane za pośrednictwem wykazu projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Ponadto finansowanie powinno być udostępniane na wczesnym etapie opracowywania projektów, aby zwiększyć szanse na pozyskanie finansowania rynkowego. Należy także przestrzegać wymogów społeczno-ekologicznych i spełniać kryteria zrównoważonego rozwoju. EKES odsyła też do uwag przedstawionych w punkcie 3.9.

Bruksela, dnia 18 września 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE
